

รายงานการไปราชการ ประชุม สัมมนา ศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย ดูงาน ณ ต่างประเทศ
และการปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ รายชื่อผู้เข้าร่วมการสัมมนา

- (๑) ว่าที่ร้อยตรีพนต เกษจันทร์ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน ทำหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการควบคุมไฟป่านครราชสีมา
หน่วยงาน ส่วนควบคุมไฟป่า สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า
- (๒) นางจรรุวรรณ บุญไชย ตำแหน่ง นิติกรปฏิบัติการ
หน่วยงาน ส่วนยุทธการด้านป้องกันและปราบปราม สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า
- (๓) นางสาวพรสุข พรหมวังชา ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
หน่วยงาน สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑ (เชียงใหม่)
- (๔) นายสุรินทร์ แข่งขัน ตำแหน่ง นักวิจัยป่าไม้
หน่วยงาน ส่วนวนวัฒนวิจัย สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้

๑.๒ ชื่อเรื่อง/หลักสูตร Seminar on the Implementation of United Nations Forest Instrument and Sustainable Forest Management for Developing Countries

สาขาหลัก -

สาขาที่เกี่ยวข้อง -

เพื่อ ☐ ประชุม (เชิงปฏิบัติการ) ☒ สัมมนา ☐ ฝึกอบรม ☐ ปฏิบัติงานวิจัย
☐ ดูงาน ☐ การไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

แหล่งผู้ให้ทุน กระทรวงพาณิชย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศที่ไป สาธารณรัฐประชาชนจีน

ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๘

ของหน่วยงาน National Academy of Forestry and Grassland Administration (NAFGA)

ส่วนที่ ๒ บทคัดย่อหรือสรุปย่อของหลักสูตรฯ/เพื่อประโยชน์ในการสืบค้น

การสัมมนา “Seminar on the Implementation of United Nations Forest Instrument and Sustainable Forest Management for Developing Countries” จัดโดย National Academy of Forestry and Grassland Administration (NAFGA) ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๘ ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีผู้ร่วมการสัมมนาเป็นผู้แทนจากกลุ่มประเทศ จำนวน ๖ ประเทศ ประกอบด้วย เนปาล ศรีลังกา ไทย อียิปต์ มาเลเซีย และเอธิโอเปีย โดยมีหัวข้อการสัมมนา ได้แก่ ๑) การบรรยายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพแห่งชาติและป่าไม้ของจีน ๒) การบรรยายป่าแห่งสหประชาชาติ เครื่องมือ แนวปฏิบัติของจีน ๓) แนวความคิดของ สี จิ้นผิง เกี่ยวกับอารยธรรมทางนิเวศวิทยา - ของจีน ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านป่าไม้และทุ่งหญ้า ๔) แนวทางปฏิบัติในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๕) การรับรองป่าไม้ของจีน ๖) แนวทางปฏิบัติด้านการจัดการป่าที่ยั่งยืน ๗) ความสามัคคีระหว่าง การปฏิบัติของมนุษย์และธรรมชาติ ๘) ความพยายามบรรเทาความยากจนทางนิเวศวิทยา ๙) การพัฒนาสวนป่าในเมือง สวนสาธารณะริมแม่น้ำที่เขตต้าชิง

การสัมมนา...

การสัมมนาประกอบไปด้วยการบรรยาย การศึกษา และการเยี่ยมชมภาคสนาม นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายคือการขยายมุมมองของผู้เข้าร่วม แลกเปลี่ยนความคิด และได้รับความรู้ผ่านการบรรยายที่มีความกระชับและการเยี่ยมชมภาคสนามที่มีข้อมูลเชิงลึกภายในระยะเวลาที่จำกัด

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลที่ได้รับจากการประชุม ณ ต่างประเทศ

๓.๑ วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการจัดการป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ
- ๒) เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานของ United Nations Forest Instrument: UNFI และแนวทางการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน
- ๓) เพื่อศึกษานโยบายและแนวทางของสาธารณรัฐประชาชนจีนในการจัดการป่าไม้ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ๔) เพื่อพัฒนาทักษะในการบริหารจัดการป่าไม้ การวางแผนนโยบาย และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๕) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานด้านป่าไม้ของประเทศไทยในอนาคต

๓.๒ เนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญในเชิงวิชาการ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์

๑) ภาคการบรรยาย เพื่อเสริมสร้างความรู้ให้แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา โดยวิทยากรจาก NAFGA และมหาวิทยาลัยด้านป่าไม้ที่เกี่ยวข้องของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งการบรรยายมีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของประเทศจีนและการจัดการป่าไม้ภายในประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศในภาคป่าไม้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน แนวปฏิบัติด้านป่าไม้และทุ่งหญ้าของจีนในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การรับรองการป่าไม้ การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน รวมไปถึงแนวคิดและนโยบายเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้และการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาที่ยั่งยืนและการรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ซึ่งในการสัมมนามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และมีการอภิปรายในเชิงลึกระหว่างผู้เข้าสัมมนาและวิทยากรในแต่ละหัวข้อการบรรยาย โดยมีการบรรยายทั้งสิ้น ๘ หัวข้อ ดังนี้

๑.๑) การแนะนำเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยย่อ (Introduction to China's National and Forestry Conditions)

ข้อมูลเบื้องต้นของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ด้านภูมิศาสตร์ : สาธารณรัฐประชาชนจีนตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของทวีปเอเชีย จุดเหนือสุดอยู่ในมณฑลเฮยหลงเจียง และจุดใต้สุดอยู่ที่หมู่เกาะน่านซา ระยะทางจากเหนือจรดใต้ประมาณ ๕,๕๐๐ กิโลเมตร จุดตะวันออกสุดอยู่บริเวณเกาะเฮยเจี๋ยจื่อ และจุดตะวันตกสุดในมณฑลซินเจียง ระยะทางจากตะวันออกจรดตะวันตกประมาณ ๕,๒๐๐ กิโลเมตร มีพื้นที่รวม ๙.๖ ล้านตารางกิโลเมตร ขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของโลก รองจากรัสเซียและแคนาดา พื้นที่ร้อยละ ๖๗ ของประเทศเป็นเทือกเขาและที่ราบสูง ส่วนอีกร้อยละ ๓๓ เป็นพื้นน้ำและที่ราบ สาธารณรัฐประชาชนจีนมีสภาพอากาศที่หลากหลาย ตั้งแต่เขตร้อนจนถึงเขตหนาว ฤดูร้อนอากาศร้อนและมีฝนตกมาก ส่วนฤดูหนาวอากาศหนาวและแห้ง

ด้านระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม : ประเทศจีนใช้การลงทุน และการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้น การเติบโตของพื้นที่สีเขียว ผ่านการฟื้นฟูป่า ชายฝั่ง และเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการใช้การผสมผสานระหว่าง นโยบายของรัฐ การจัดการความรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์ และการมีส่วนร่วมของชุมชน จัดดำเนินนโยบายสิ่งแวดล้อมเชิงรุกผ่าน ๓ โครงการหลักภายใต้แนวคิด “Ecological Civilization” เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศและสร้างความยั่งยืน ได้แก่ ๑) โครงการปกป้อง

ป่าธรรมชาติ (Natural Forest Protection Project) เริ่มดำเนินการปี ค.ศ. ๒๐๐๐-๒๐๒๐ เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่า ๒๑.๕ ล้านเฮกตาร์ และพื้นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ๒) โครงการคืนพื้นที่เกษตรเป็นป่าและทุ่งหญ้า (Returning farmland to forests/grasslands) เปลี่ยนพื้นที่เกษตรเป็นป่าจำนวน ๑๔.๒ ล้านเฮกตาร์ ปลุกป่าและฟื้นฟูป่าจำนวน ๒๐.๗ ล้านเฮกตาร์ ๓) โครงการบูรณาการฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยใช้แนวคิด “ฟื้นฟูธรรมชาติแบบองค์รวม” ดำเนินการแล้ว ๕๐ โครงการครอบคลุมพื้นที่ ๕.๓ ล้านเฮกตาร์ พื้นที่แนวชายฝั่ง ๒,๐๐๐ กม. และพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่ง ๔๐,๐๐๐ เฮกตาร์ และเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนเป็น ๒๙,๒๐๐ เฮกตาร์

๑.๒) เวทีป่าไม้แห่งสหประชาชาติและการดำเนินงานของสาธารณรัฐประชาชนจีน (Introduction of the United Nations Forum on Forests & China's implementation efforts)

วัตถุประสงค์ของ UNFF เพื่อส่งเสริมการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (Sustainable Forest Management: SFM) และสร้างความร่วมมือระดับโลกระหว่าง ๑๖ องค์กรระหว่างประเทศ โดยใช้เครื่องมือที่สำคัญ เช่น แนวทางไม่ผูกมัดทางกฎหมายเพื่อการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน UNFI (United Nations Forest Instrument) และแผนยุทธศาสตร์สหประชาชาติว่าด้วยป่าไม้ ค.ศ.๒๐๑๗-๒๐๓๐ (United Nations Strategic Plan for Forest ๒๐๑๗-๒๐๓๐ ซึ่งมีเป้าหมาย ๖ ข้อหลัก (๒๖ เป้าหมายย่อย)

๑. ลดการสูญเสียพื้นที่ป่า และเพิ่มพื้นที่ป่าฟื้นฟู ๑๒๐ ล้านเฮกตาร์ ภายในปี ๒๐๓๐
๒. เพิ่มประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จากป่าไม้
๓. ขยายพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และป่าที่จัดการอย่างยั่งยืน
๔. ระดมทรัพยากรการเงิน สำหรับการจัดการป่าไม้
๕. ส่งเสริมกรอบธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
๖. เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

จีนเป็นหนึ่งในผู้นำระดับโลกในการฟื้นฟูและจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน โดยทำงานร่วมกับ UNFF ผ่านการดำเนินงานของโครงการสำคัญ เช่น Saihanba Afforestation Community: ฟื้นฟูพื้นที่แห้งแล้ง ๙๒,๐๐๐ เฮกตาร์ เป็นป่า (เพิ่มพื้นที่ป่าจาก ๑๑.๔ % เป็น ๘๐ %) และ Three-North Shelterbelt Program : โครงการปลูกป่าขนาดใหญ่ใน ๑๓ จังหวัดทางเหนือของจีนเพื่อต่อสู้กับทะเลทราย ทำให้จีนมีพื้นที่ป่า ๒๒๐ ล้านเฮกตาร์ (อันดับ ๕ ของโลก) เพิ่มพื้นที่ป่าจาก ๕.๐๕ % เป็น ๑๔.๙๕ % ในพื้นที่โครงการ Three-North และลดมลพิษทางอากาศ เพิ่มการดูดซับคาร์บอน

๑.๓) แนวคิดของประธานาธิบดีสีจิ้นผิง ว่าด้วยอารยธรรมเชิงนิเวศ - ความร่วมมือระหว่างประเทศ ในภาคป่าไม้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน (Xi Jinping Thought on Ecological Civilization - International Cooperation in China's forest sector)

แนวคิด “อารยธรรมเชิงนิเวศ” (Ecological Civilization) ของจีนในภาคป่าไม้ระหว่างประเทศ คือ การผนวกนโยบายสิ่งแวดล้อมเข้ากับการทูต โดยนำเสนอโมเดลการฟื้นฟูป่าที่ประสบความสำเร็จ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับโลก และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ เช่น UNFF (United Nations Forum on Forests) CPF (Collaborative Partnership on Forest) GFFFN (Global Forest Financing Facilitation Network) กับประเทศอื่นผ่านรูปแบบความร่วมมือทวิภาคีด้านต่าง ๆ เช่น การถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยแบ่งปันวัดกรรมการปลูกป่า (เทคนิคป้องกันทะเลทราย) และการส่งเสริมการใช้ดาวเทียมและ AI เพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของป่า รวมถึงการสนับสนุนทางการเงินเพื่อช่วยเหลือกำลังพัฒนาฟื้นฟูป่า การจัดตั้งศูนย์วิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยและองค์กรนานาชาติเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน

๑.๔) แนวคิดของประธานาธิบดีสีจิ้นผิง ว่าด้วยอารยธรรมเชิงนิเวศ – แนวปฏิบัติด้านป่าไม้ และทุ่งหญ้าของจีนในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Xi Jinping Thought on Ecological Civilization - Practices of Forestry and Grassland in Response to Climate Change in China)

ก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gases: GHGs) คือก๊าซในบรรยากาศที่ดูดซับและแผ่รังสีความร้อน ทำให้เกิด “ปรากฏการณ์เรือนกระจก” (Greenhouse Effect) ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของ ภาวะโลกร้อน และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) ทำให้อุณหภูมิโลกเพิ่มขึ้นเกิน ๑.๕ องศาเซลเซียส ในปี ค.ศ ๒๐๒๔ มีส่วนเกี่ยวข้องกับป่าไม้ ทุ่งหญ้า และพื้นที่ชุ่มน้ำ เช่น

ป่าไม้ : การตัดไม้ทำลายป่าทำให้ปล่อย GHGs (ประมาณ ๑๐-๑๕ %) การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน เช่น การปลูกป่าป้องกันไฟป่า และใช้ไม้แทนวัสดุที่ปล่อยคาร์บอนสูง สามารถช่วยลดการปล่อยได้

ทุ่งหญ้า : เป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอนใต้ดิน แต่ถ้าถูกแปรสภาพเป็นพื้นที่เกษตรจะปล่อย GHGs

พื้นที่ชุ่มน้ำ : มีพื้นที่ ๔-๖ % ของโลก แต่กักเก็บคาร์บอนในดินได้ถึง ๒๕ %

การดำเนินงานของจีนในการลดโลกร้อน มีแผนการดำเนินการ เช่น การเพิ่มพื้นที่ป่า และปริมาณป่าไม้ เพิ่มการใช้พลังงานสะอาด ส่งเสริมการใช้ไม้แทนพลาสติก และพัฒนาแผนอนุรักษ์ทุ่งหญ้า และพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยใช้นโยบายการออกกฎหมาย (กฎหมายป่าไม้; ๒๐๑๙, กฎหมายพื้นที่ชุ่มน้ำ; ๒๐๒๑) การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม (วันปลูกต้นไม้แห่งชาติ, นโยบายปลูกต้นไม้รายปีสำหรับประชาชน) และการสนับสนุนด้านการเงินและตลาดคาร์บอน (เริ่มระบบซื้อขายคาร์บอน (China ETS) ปี ค.ศ. ๒๐๒๑, พัฒนาโครงการคาร์บอนป่าไม้แบบสมัครใจ) ตามแนวทางอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศเชิงนิเวศเพื่อปกป้องป่า ทุ่งหญ้า และพื้นที่ชุ่มน้ำ ปรับปรุงคุณภาพของป่าโดยการดูแล พื้นฟู และปลูกพืชท้องถิ่น สร้างระบบตรวจคาร์บอนจากป่า ทุ่งหญ้า และพื้นที่ชุ่มน้ำ สร้างตลาดซื้อขายคาร์บอนโดยให้ภาคอุตสาหกรรมใช้เครดิตจากป่าไม้ ชดเชยการปล่อยก๊าซ รวมถึงเข้าร่วม REDD+ เพื่อป้องกันการทำลายป่าในประเทศกำลังพัฒนา และการปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศ (UNFCCC, Kyoto Protocol, Paris Agreement)

๑.๕) การจัดทำระบบการรับรองป่าไม้และผลิตภัณฑ์เชิงนิเวศของสาธารณรัฐประชาชนจีน (The Construction of China's Forest Certification and Eco-Product Certification System)

จีนกำลังขับเคลื่อน อารยธรรมเชิงนิเวศ (Ecological Civilization) ผ่านระบบรับรองที่เข้มงวดทั้งในระดับประเทศและสากล โดยเน้นความยั่งยืนของป่าไม้ การสร้างมูลค่าจากระบบนิเวศ และการปรับตัวต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อมโลก จึงได้พัฒนาระบบรับรองป่าไม้ของจีน (China Forest Certification Council: CFCC) เพื่อส่งเสริมการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (SFM) โดยจัดทำมาตรฐานหลัก ได้แก่ GB/T๒๘๙๕๑: มาตรฐานการจัดการป่าไม้ (เน้นความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ) GB/T๒๘๙๕๒: มาตรฐานการตรวจสอบแหล่งที่มา (Chain of custody) และGB/T๔๓๖๔๗: มาตรฐานการดูดซับคาร์บอนของป่าไม้ เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพและความยั่งยืนของผลิตภัณฑ์หรือบริการ เพื่อความน่าเชื่อถือในตลาด สนับสนุนการค้าระหว่างประเทศ และส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามจีนกำลังปรับมาตรฐานการจัดการป่าไม้ (FM) และการตรวจสอบแหล่งที่มา (CoC) ให้สอดคล้องกับกฎหมาย EU คือ EUDR (EU Deforestation Regulation) ที่กำหนดให้ผลิตภัณฑ์ต้องมาจากแหล่งที่ไม่ทำลายป่า (มีผลตั้งแต่ ปี ค.ศ. ๒๐๒๓)

๑.๖) การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (Sustainable Forest Management)

จีนได้นำแนวคิด “การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน” (Sustainable forest Management: SFM) มาเป็นหลักของนโยบายป่าไม้ ได้แก่ กฎหมายและนโยบายที่ชัดเจน เทคโนโลยีและระบบรับรองที่โปร่งใส และการมีส่วนร่วมของชุมชน ภายใต้กรอบ “อารยธรรมเชิงนิเวศ” (Ecological Civilization) โดยมุ่งสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จากป่าไม้ โดยนโยบายและกฎหมายหลัก ได้แก่ Forest Law of China (๒๐๒๐) และ ระบบรับรองป่าไม้ของจีนที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ได้แก่ China Forest Certification Council (CFCC), การจัดการป่าไม้ (GB/T ๒๘๙๕๕๑), การตรวจสอบแหล่งที่มา (GB/T ๒๘๙๕๕๒) มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเช่น ดาวเทียมและ AI มาใช้ในการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของป่าแบบเรียลไทม์ ติดตามแหล่งที่มาของไม้และผลิตภัณฑ์ป่าไม้ สร้างมูลค่าจากระบบนิเวศเช่น ผลิตภัณฑ์เชิงนิเวศ (Eco-Products) ได้แก่ วัสดุหรือผลผลิตจากป่าไม้ที่ได้รับการรับรองแล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงมีกลไกการชดเชย (Ecological Compensation) คือการจ่ายเงินให้ชุมชนที่ช่วยอนุรักษ์ป่า เป็นต้น และมีเป้าหมายระดับชาติ คือ เพิ่มพื้นที่ป่าเป็น ๒๔.๑% ของพื้นที่ประเทศภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๕

๑.๗) เศรษฐกิจสีเขียวเกี่ยวกับการส่งเสริมการลดความยากจนอย่างมีเป้าหมาย (Green economy in promoting targeted poverty reduction)

Green economy หรือเศรษฐกิจสีเขียว คือ ระบบเศรษฐกิจที่เน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและลดความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมและการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ รัฐบาลจีนได้ดำเนินแผนแก้ปัญหาความยากจนหลายระยะ ได้แก่

ระยะแรก - ค.ศ. ๑๙๗๘ – ๑๙๙๓ : เริ่มจากการปฏิรูปเกษตรกรรม

ระยะที่ ๒ - ค.ศ. ๑๙๙๔ – ๒๐๒๐ : ดำเนินแผนพัฒนาและบรรเทาความยากจน

ระยะที่ ๓ - ค.ศ. ๒๐๑๓ – ๒๐๒๐ : ดำเนินการ “การจัดความยากจนแบบมุ่งเป้า” (Targeted poverty alleviation)

กลยุทธ์ “การจัดความยากจนแบบมุ่งเป้า” ได้แก่

- ใช้ระบบนำโดยรัฐบาลทุกระดับ (กลาง – จังหวัด – เมือง – อำเภอ)
- ความช่วยเหลือระดับมหภาค (หน่วยงานจับคู่กับพื้นที่ยากจน) และจุลภาค (เจ้าหน้าที่จับคู่กับครอบครัวยากจน)
- สนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน บริการสาธารณสุข การศึกษา อาชีพ และการย้ายถิ่นฐานจากพื้นที่เปราะบาง

แนวคิดหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจโดยไม่ทำลายระบบนิเวศ ได้แก่ การสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ป่า (โดยเฉพาะป่าชุมชน) ใช้ที่ดินในรูปแบบ หลากหลายกิจกรรม (multi-landscape use) เพื่อสร้างรายได้โดยไม่ทำลายป่า, agro-forestry, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และอุตสาหกรรมที่ไม่ทำลายธรรมชาติ ที่เพิ่มความสามารถในการแปลงทรัพยากรให้เป็นรายได้โดยไม่ลดทอนบทบาทและความสำคัญทางนิเวศของพื้นที่ป่า

ปัจจัยความสำเร็จของจีน ได้แก่

- ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง
- บูรณาการนโยบายและงบประมาณจากหลายหน่วยงาน
- เชื่อมโยง การพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- เน้นการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมและการกระจายรายได้

๑.๘) แนวปฏิบัติของจีนในการส่งเสริมความสมดุลและความกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ (China's Practice for Harmonious Coexistence Between Humanity and Nature)

แนวทางในการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ ภายใต้แนวคิด “อารยธรรมเชิงนิเวศ” (Ecological Civilization) ซึ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ควบคู่กับการอนุรักษ์ และการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้ ที่ดินเสื่อมโทรม การคืนพื้นที่เกษตรเป็นป่าและทุ่งหญ้า (Returning Farmland to Forest Program: RFFP) มีกฎหมายปลูกป่า (ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๕๖) ให้ประชาชนกว่า ๑๐๐ ล้านคนร่วมกันปลูกต้นไม้ทุกปี จากโครงการต่างๆ ทำให้จีนลดพื้นที่ทะเลทรายลงได้ ๑๕ เพอร์เซ็นต์ มีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น ๒๒๐ ล้านเฮกตาร์ ลดการพังทลายของดิน ๔๐ เพอร์เซ็นต์ รวมถึงเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรผ่านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้จีนแสดงให้เห็นถึงการพัฒนายั่งยืนเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยการผสมผสานภูมิปัญญาดั้งเดิมกับนวัตกรรมสมัยใหม่ ลงมือปฏิบัติผ่านโครงการขนาดใหญ่ที่วัดผลได้ และสร้างความร่วมมือระดับโลกเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ผ่านแนวคิด “โลกมีเพียงใบเดียว และโลกคือบ้านที่เราทุกคนอาศัยอยู่” การสร้างบ้านสีเขียวคือความผืนร่วมกันของมนุษย์ทุกคน เพื่อสร้าง “ชุมชนโลกสำหรับทุกชีวิต” ที่มนุษย์และธรรมชาติอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลและเกื้อกูล

๒) ภาคการศึกษาดูงาน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และความเป็นมา สถาปัตยกรรม และภูมิปัญญาชาวบ้านในแต่ละพื้นที่ รวมไปถึงการจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยการสัมมนาครั้งนี้ ได้มีการศึกษาดูงานในหลากหลายพื้นที่ที่มีความโดดเด่นและเอกลักษณ์ในด้านต่าง ๆ ณ กรุงปักกิ่ง (Beijing) และหางโจว (Hang Zhou) ดังนี้

๒.๑) กำแพงเมืองจีน (Great Wall) ด้าน Juyongguan กำแพงเมืองจีน เป็น ๑ ใน ๗ สิ่งมหัศจรรย์ของโลก เป็นสิ่งก่อสร้างจากน้ำมือมนุษย์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก และมีความสำคัญในประวัติศาสตร์ของจีนและโลก มีอายุมากกว่า ๒,๕๐๐ ปี โดยเริ่มสร้างตั้งแต่ราชวงศ์ฉินจนถึงราชวงศ์หมิง มีความยาวกว่า ๒๐,๐๐๐ กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ ๑๕ มณฑลทั่วประเทศ แสดงให้เห็นถึงการออกแบบและเทคนิคการก่อสร้างทางวิศวกรรมที่ยอดเยี่ยมและซับซ้อนอย่างมากในยุคโบราณ เป็นสิ่งก่อสร้างทางทหารขนาดใหญ่ ที่สร้างขึ้นเพื่อป้องกันการรุกรานจากชนเผ่าเร่ร่อนและข้าศึกทางเหนือของจีน ถือเป็นโครงสร้างที่ยาวที่สุดที่มนุษย์เคยสร้าง ไม่เพียงแต่การสร้างกำแพงตรงเส้นทางราบ กำแพงเมืองจีนยังทอดตัวขึ้น-ลงตามภูเขาสูง หุบเขา และทะเลทราย ซึ่งแสดงถึงความสามารถทางวิศวกรรมขั้นสูงของจีนโบราณ กำแพงไม่ได้เป็นเพียงกำแพงป้องกัน ยังมีระบบหอสัญญาณควัน (beacon towers) ที่ใช้ส่งสัญญาณเตือนภัยอย่างรวดเร็วจากหอคอยหนึ่งไปอีกหอคอยหนึ่ง ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและสัญลักษณ์เอกลักษณ์ปัจจุบัน กำแพงเมืองจีนเป็นมรดกโลกโดย UNESCO และเป็นสัญลักษณ์ของความยิ่งใหญ่และความพยายามไม่ย่อท้อของอารยธรรมจีน

๒.๒) เขตอนุรักษ์ทิวทัศน์ภูเขาเก๋าเต็ง (Gaoting Mountain Scenic Area) เป็นพื้นที่ที่ได้รับการคุ้มครองเนื่องจากมีความสำคัญทางธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพสูง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน โดยการใช้เทคโนโลยีหุ่นยนต์สุนัข (robot dog) และโดรนในการเสริมระบบลาดตระเวนป่าไม้ในพื้นที่ทิวทัศน์ภูเขาเก๋าเต็ง (Gaoting Mountain Scenic Area) โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจตรา ป้องกันไฟป่า และเฝ้าระวังความปลอดภัยในพื้นที่ป่า และมีความแม่นยำในการตรวจจับเหตุการณ์ผิดปกติ สามารถเข้าถึงพื้นที่ที่ยากต่อการเข้าถึงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยเก็บข้อมูลสภาพแวดล้อมป่าไม้แบบเรียลไทม์ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ยั่งยืน

๒.๓) ทะเลสาบซีหู (West lake Scenic Area) เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมที่ตั้งอยู่ในเมืองหางโจว ประเทศจีน มีประวัติยาวนานและได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก โดยเน้นการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนผ่านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการส่งเสริมการท่องเที่ยวควบคู่กัน การมีส่วนร่วมของชุมชนและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นหัวใจสำคัญของการรักษาสภาพแวดล้อมและความสมดุลของระบบนิเวศในพื้นที่

๒.๔) อุทยานแห่งชาติพื้นที่ชุ่มน้ำซีซี (Xixi National Wetland Park) อุทยานแห่งชาติพื้นที่ชุ่มน้ำซีซี เป็นระบบนิเวศชุ่มน้ำที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงและมีความสมบูรณ์ โดยทำหน้าที่เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำและพืชหลากหลายชนิด อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาสมดุลทางนิเวศ ลดผลกระทบจากเหตุการณ์น้ำท่วมและการกัดเซาะดิน โดยมีการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและความหลากหลายทางชีวภาพผ่านมาตรการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน โดยเน้นการฟื้นฟูระบบนิเวศและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการรักษาสภาพแวดล้อม เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์

๒.๖) ฐานสาธิตป่าคาร์บอนเพื่อการดูดซับคาร์บอนระดับจังหวัดลินอัน โดยหวังเจียงซานหนง (Wanxiang Sannong's Lin'an Provincial Forest Carbon Sink Pilot Base (UN Forest Instrument Demonstration Unit)) เป็นฐานสาธิตโครงการป่าคาร์บอนในมณฑลเหลียนอัน ภายใต้โครงการนำร่องของสหประชาชาติ เพื่อส่งเสริมการดูดซับคาร์บอนในป่าไม้และสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการป่าเพื่อบรรลุความเป็นกลางทางคาร์บอน พร้อมทั้งสร้างโมเดลการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ผสมผสานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจอย่างสมดุล

๒.๗) สถานีวิจัยและศึกษาป่าไม้ผางเล่อ เมืองหยูฮัง (Changle Forest Farm (Research and Education Base) in Yuhang) เป็นฐานวิจัยและการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบเศรษฐกิจภายใต้ป่าไม้ (Underforest Economy) ที่เน้นการใช้ทรัพยากรป่าอย่างยั่งยืน การศึกษาในพื้นที่นี้ช่วยให้เข้าใจแนวทางการสร้างรายได้จากการจัดการป่าที่รักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจ ช่วยส่งเสริมการบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืนและการพัฒนาอย่างสมดุลในระดับท้องถิ่น

๒.๘) หมู่บ้านหยูซุน เมืองเทียนหวงผิง อำเภออันจี (Yucun Villag Located in Tianhuangping Town, Anji County) หมู่บ้านหยูซุนเป็นแหล่งกำเนิดแนวคิด “ทฤษฎีสองภูเขา” ที่เน้นการประสานระหว่างการอนุรักษ์ธรรมชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การศึกษาที่นี่เน้นการใช้ไม้ไผ่เป็นวัสดุทดแทนพลาสติก และการส่งเสริมโครงการพัฒนาชนบทสวยงาม ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของชุมชนในพื้นที่ด้อยพัฒนา

๒.๙) มหกรรมชานานาชาติปักกิ่ง ๒๐๒๕ ณ ศูนย์แสดงนิทรรศการปักกิ่ง (Beijing International Tea Expo ๒๐๒๕) การเยี่ยมชมงานแสดงชานานาชาติ ณ กรุงปักกิ่ง เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและกระบวนการผลิตชาในห่วงโซ่คุณค่า ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชาเชิงสร้างสรรค์ การอนุรักษ์วัฒนธรรมชา และการส่งเสริมเศรษฐกิจชาชุมชนในระดับสากล

๓) การนำเสนอรายงานของประเทศ (Country Report) โดยผู้แทนของแต่ละประเทศได้นำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ในประเทศของตน ไม่ว่าจะเป็นด้านประชากร วัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านแนวคิดการพัฒนาเมืองที่มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยมีการผสมผสานเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในทุก ๆ ด้านของการดำเนินชีวิตของคนในเมือง เพื่ออธิบายถึงบริบทและภาพรวมของประเทศให้กับผู้เข้าร่วมการสัมมนาได้รับทราบ นำไปสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีที่สามารถนำไปปรับใช้ในแต่ละประเทศ

๓.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

☒ ต่อตนเอง

๑) ได้รับความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาเมืองที่มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยมีการผสมผสานเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในทุกๆ ด้านของการดำเนินชีวิตของคนในเมือง

๒) มีโอกาสในการพบปะและสร้างเครือข่ายกับผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงผู้เข้าร่วมจากประเทศต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปสู่ความร่วมมือในอนาคต

๓) แลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้จากกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จจากประเทศต่างๆ

๔) เปิดมุมมองใหม่และให้แนวคิดในการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของตน

๕) มีโอกาสในการนำเสนอรายงานประเทศ (Country Report) และเข้าร่วมการอภิปราย ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ

☒ ต่อหน่วยงาน

๑) ได้รับข้อมูลและแนวคิดใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนานโยบายและการบริหารจัดการด้านการป่าไม้ของหน่วยงาน

๒) สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

๓) นำความรู้และทักษะใหม่ ๆ มาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในหน่วยงาน

๔) เข้าใจสถานการณ์ปัจจุบันและความท้าทายต่าง ๆ ในการจัดการป่าไม้ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานสามารถเตรียมความพร้อมและรับมือกับปัญหาได้ดีขึ้น

๕) หน่วยงานได้รับแนวทางในการส่งเสริมการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ส่วนที่ ๔ ปัญหา/อุปสรรค

การบรรยายโดยวิทยากรบางท่านต้องใช้ล่ามในการช่วยแปล ทำให้ความต่อเนื่องในบางช่วงของการบรรยายลดลงไปบ้าง รวมถึงอาจกระทบต่อเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารให้แก่ผู้เข้าสัมมนา แต่ก็ไม่เป็นปัญหาแต่อย่างใด

ส่วนที่ ๕ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การเข้าร่วมการสัมมนาหลักสูตร “Seminar on the Implementation of United Nations Forest Instrument and Sustainable Forest Management for Developing Countries” ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ในครั้งนี้ ถือเป็นโอกาสอันดีต่อบุคลากรกรมป่าไม้ ให้มีโอกาสดูเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และขยายวิสัยทัศน์ของตนเอง ผ่านการเรียนรู้ด้วยการรับฟังการบรรยาย การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา อุตสาหกรรม เทคโนโลยี การค้า ตลอดจนประเด็นที่เกี่ยวข้องของจีน เพื่อนำไปสู่การจัดการอย่างยั่งยืนของทรัพยากรป่าไม้ โดยการเรียนรู้ดังกล่าวทำให้เกิดการพัฒนาความคิด อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประเทศต่อไป และยังเป็นการส่งเสริมร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ และสาธารณรัฐประชาชนจีนด้านการจัดการทรัพยากรที่ยั่งยืนร่วมกันต่อไปในอนาคตอีกด้วย ด้วยประการนี้ จึงเห็นสมควรสนับสนุนให้บุคลากรกรมป่าไม้ได้มีโอกาสเข้าร่วม หากมีการสัมมนาหรือการฝึกอบรมในลักษณะนี้จัดขึ้นอีก

(ลงชื่อ)

ว่าที่ร้อยตรีณพดล เกษจันทร์
เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน

(ลงชื่อ)

นางจรรุวรรณ บุญไชย
นิติกรปฏิบัติการ

(ลงชื่อ)

นางสาวพรสุข พรมวังขวา
นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ

(ลงชื่อ)

นายสุรินทร์ แข่งขัน
นักวิจัยป่าไม้

ภาพประกอบกิจกรรมการสัมมนาหลักสูตร
Seminar on the Implementation of United Nations Forest Instrument and Sustainable Forest
Management for Developing Countries
ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๘
ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

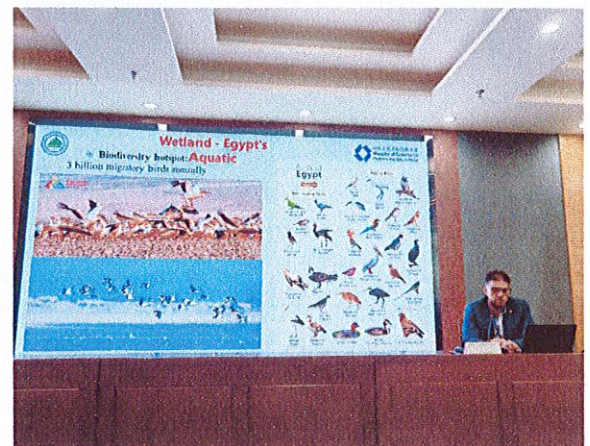
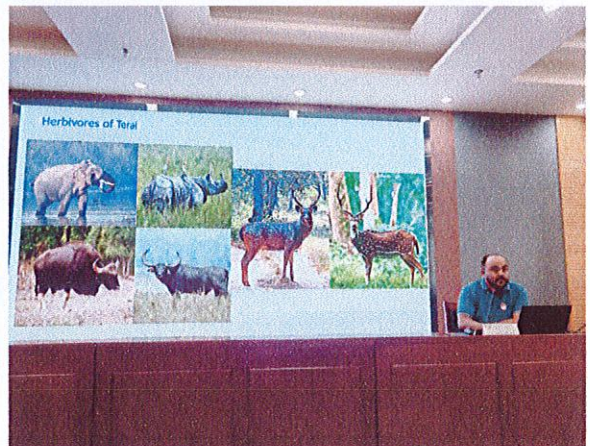

ภาพประกอบกิจกรรมการสัมมนาหลักสูตร

Seminar on the Implementation of United Nations Forest Instrument and Sustainable Forest Management for Developing Countries

ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๘

ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

ภาพประกอบกิจกรรมการสัมมนาหลักสูตร
Seminar on the Implementation of United Nations Forest Instrument and Sustainable Forest
Management for Developing Countries
ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๘
ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

